

Radiografia de la trama neonazi als Països Catalans

La impunitat feixista

L'assassinat del jove Guillem Agulló ha posat en evidència els mètodes de la ultradreta per captar nous elements entre els joves de barris marginals. EL TEMPS analitza qui són i com actuen els neonazis i amb quina impunitat per part de les forces de seguretat ho fan.

Van veure que jo passava per on ells venien i em van saludar amb el braç en alt. Jo no els vaig respondre i aleshores començaren a perseguir-me i quan m'atraparen em colpejaren brutalment fins que caiguí, i a terra continuaren. Ningú no va fer res per ajudar-me i cap cotxe va parar mentre ells reien: "Mira la maricona como grita". Víctor Pallarès, un jove de 23 anys que no té cap problema a declarar-se homosexual, explicava als mitjans de comunicació les raons que l'havien dut a denunciar **Rafael Pardo Parrizas**, un dels agressors que ell va reconèixer. El judici contra Pardo es realitzava a València la setmana passada, tan sols unes setmanes després que el jove Guillem Agulló fóra assassinat per un grup amb connotacions feixistes. Però el cap superior de policia de València, Jesús Prol, insistia en els mitjans de comunicació a no veure "enlloc" l'escalada feixista. Durant el judici, Rafael Pardo, que ja havia deixat créixer els seus cabells, va negar que hi haguera hagut res més que "alguna empenta" entre el seu grup i el jove Víctor, "empentes" que van causar a l'agredit una fissura a la paret nasal. L'agressió va tenir lloc al carrer de Sueca, un indret ben significatiu en la trama ultra de la capital valenciana. Al número 8 hi ha el local d'Acción Radical, el grup neonazi més potent de València i un dels més ben organitzats de l'estat, organització que, malgrat els seus intents per desvincular-se'n, és un element imprescindible per comprendre el perquè de l'assassinat d'Agulló.

El 20 d'abril del 1988, aniversari de Hitler, un grup de joves d'ideologia nazi funda a València Acción Radical. Uns mesos després, durant la jornada de vaga del 14 de desembre, es presenten al públic. En aquella ocasió, tots els membres del grup van anar amb les cares tapades darrere d'una pancarta amb el lema: "Kontra el kapital, lluita radikal". El fet que estiguera escrit en

català (l'extrema dreta valenciana mai no l'havia utilitzat fins aleshores) i amb la *k* en substitució de la *c*, juntament amb els atacs d'alguns dels seus components contra bancs i edificis oficials, va fer pensar en algun grup d'inspiració àcrata. Els seus integrants, a més, es qualificaven de "grup antisistema". Però després de diverses provocacions, els membres d'Acción Radical s'enfrontaren a la resta de manifestants i davant la resposta en massa d'aquests hagueren de refugiar-se en l'interior de l'edifici de l'Audiència. Entre els que s'hi van refugiar hi havia **José Luis Roberto Navarro**, un dels noms clau del feixisme valencià. (Vegeu EL TEMPS núm. 297). Roberto, a més de ser director d'un col·legi propietat del Ministeri de Defensa i president local del sindicat ultra CONS (Coordinadora Nacional Sindicalista), és també el promotor del bar Lily Marlen, ara anomenat Country Salon, i lloc de trobada habitual de la ultradreta. Però les seues activitats no es limiten a això; també és conseller d'administració de l'emissora de ràdio Intervalencia, que el 1987 va comprar Blas Piñar, i propietari de Levantina de Seguridad, una empresa de guàrdies jurats que s'ha vist envoltada per la polèmica des del moment de la seua creació per la duresa de les seues actuacions per a "preservar l'ordre" en locals nocturns.

HISTÒRIA D'UN LIDERAT

¿Era Acción Radical una nova creació de Roberto? Tot apunta a aquesta possibilitat. AR, a través d'un dels seus grups integrants, la Juventud Nacional Socialista, JNS, s'havia decidit a captar els elements del moviment *skin* nazi més actius a València, que encara no tenien un element cohesionador. A Barcelona, el *fanzine* *Zyklon B*, en homenatge al gas que va matar milions de jueus als camps de concentració, donava, en un dels seus primers números, una adreça de contacte a València: Gran Via de Ferran el Catòlic, 28-7. L'a-

dreça de Roberto, la CONS i la companyia Levantina de Seguridad.

Però tan prompte com AR ha tingut una presència en la vida pública, amb la publicitat que li va significar el debut en la vaga del 14-D, han començat els seus esforços per distanciar-se de l'imperi Roberto i guanyar-se una identitat pròpia. Pintades al pub Lily Marlen contra el president de la CONS són el testimoni d'aquest allunyament. AR iniciava aleshores una trajectòria d'expansió que, encara avui, no ha parat. El *fanzine* *Bandera Negra*, que ells mateixos editen, els serveix per adoptar una identitat ideològica i fer propaganda de les seues activitats: AR es defineix com una organització nacional-revolucionària que lluita contra el capitalisme i el comunisme i per la supervivència de la raça blanca. Segons ells mateixos declaren, bona part dels seus integrants són *skins*, però no tots. Les pàgines del *Bandera Negra* ataquen els grups polítics d'extrema dreta, com el Frente Nacional, al qual acusen d'aburgestat, i pugnen igualment per separar-se del grup de la Levantina de Seguridad. No obstant aquesta fèrria voluntat de cercar una identitat pròpia, moltes de les seues consignes tenen un clar referent joseantonian. Els elogis a la División Azul, segons els tòpics més rebregats de la dreta franquista, formen part de la seua component ideològica.

A través de la seua publicació, Acción Radical imposa una estètica típica dels moviments *skins* nazis europeus i organitza acampades en llocs com Benaixeve (els Serrans) on els joves nacional-revolucionaris poden llançar amb arcs i entrenar-se físicament i ideològicament per a la lluita racial. L'èxit de la seua postura ambigua "no som ni d'esquerra ni de dreta" es fa evident durant les falles de l'any 1992, quan decideixen organitzar un "Concierto por la raza" que es va convertir en una reunió de tots els *skins* nazis de l'estat espanyol (vegeu EL TEMPS núm. 242).

Pel delegat del govern al País Valencià, Francisco Granados, les bandes feixistes "están controlades".

ARXIU

Malgrat el fort control policíac, el concert va reunir 450 simpatitzants i hi van actuar dos grups britànics, No Remorse i Battle Zone, i un de València, División 250, que té cançons com "Nuestra tierra", "Eh, negro" o "Mai deixarem que tornen".

Un any després, Acción Radical n'havia convocat un de nou sota el lema "Oi Fallas'93", que va poder realitzar-se sense cap tipus de problema gràcies a la solidesa dels contactes que Acción Radical ha establert, sempre de manera personal, amb els grups *skins* de la resta de l'estat. Aquesta vegada hi van actuar només dos grups valencians, que tenen, dins la música *skin*, una importància rellevant: els ja citats División 250 i Klan. Sembla que la policia no va detectar la presència de neonazis però també es fa evident que sense les denúncies dels mitjans de comunicació fetes en el primer concert, les forces de seguretat no haurien intervingut.

En qualsevol cas, les activitats d'Acción Radical no s'han limitat al camp de la música: visites a grups alemanys, intercanvis amb formacions d'altres llocs de l'estat, homenatges a *skins*, com Reiner Sonntag, caiguts en la defensa de l'"Europa blanca"... Acción Radical té infraestructura per a per-

metre's aquestes accions i per a proporcionar ideologia a altres grups més "desorientats".

FORMACIÓ I PROPAGANDA

La setmana passada, el delegat del govern al País Valencià, Francisco Granados, afirmava que un dels detinguts per l'assassinat de Guillem Agulló pertanyia a una organització d'ultradreta. Es trencava així la teoria oficial que l'assassinat no havia tingut cap component polític. Els assassins d'Agulló, integrants de la coneguda banda de Marxalenes, eren joves de classes populars sense massa expectatives. Membres d'Acción Radical els donaren més que un motiu de diversió; entre cerveses i tertúlies sobre la culpabilitat dels immigrants i els seus aliats en la crisi econòmica, un grup desideologitzat es va convertir en una força de xoc contra cases ocupades, militants nacionalistes, elements d'esquerra radical, estrangers i altres grups. Entre els elements més actius d'aquest grup hi havia tres amics: *El Ventosa*, àlies de Pedro Cuevas, autoinculpat de l'assassinat del jove Agulló, *El Patata* i *El Chuli*. La identitat d'aquest últim és un exponent

evident de les connexions que uneixen elements ultrs aparentment inconnexos. Chuli és l'abreviatura del cognom de **José Manuel Chulià Ferrer**, militant d'Acción Radical i, temps enrere, guàrdia jurat en Levantina de Seguridad. El Chuli és també integrant de la penya ultra del València Club de Fútbol Yomus. Aquesta penya és la responsable de la col·locació d'una pancarta durant el partit Albacete-València amb l'eslògan "Guillem, jódete". Malgrat els intents de situar aquesta acció en un grup limitat d'infiltrats, el fet és que tots els yomus acceptaren de bon grat la pancarta i que individus autoidentificats com a yomus són omnipresents en atacs contra grups nacionalistes a València.

L'assassinat de Guillem ha despertat noves preguntes sobre la situació de la ultradreta a València. ¿És cert l'enfrontament entre Acción Radical i altres formacions com el Frente Nacional o Juntas Españolas? Les dues parts ho confirmen. No obstant això, algunes coincidències resulten sospitoses. Durant les falles de l'any 92, al mateix temps que AR organitzava el seu polèmic concert, el Frente Nacional convocava a València un reunió amb delegats d'altres partits de l'extrema dreta europea i

A l'esquerra alguns exemplars de *Bandera Negra*, a la dreta l'acta fundacional del Sometent del Bages.

RAFA GIL / CARMÉ PUÉRTOLAS

guanyava molts punts en imatge distanciant-se dels *skins* violents i condemnant-los públicament.

Pedro Cuevas, *El Ventosa*, serà defensat per un advocat d'un car bufet de Manises (l'Horta): José Morató, antic alcalde franquista i membre de Fuerza Nueva. Al seu despatx treballa la portaveu local del PP, grup que, amb Unió Valenciana, es va oposar a la resolució del consistori de condemnar el crim feixista de Guillem. Els companys de Cuevas i ell mateix es lliuraren a la mateixa hora i prengueren unes actituds semblants: una mateixa mà, doncs, els va assessorar per tal d'aconseguir el major nombre d'atenuants possibles. ¿D'on prové aquesta assessoria? ¿Del grup de joves nacional-revolucionaris d'Acción Radical o d'altres grups més clàssics i molt més influents? Davant aquesta situació l'actitud de les forces d'ordre públic ha estat sempre la mateixa, en paraules de Granados: "La situació de les bandes d'extrema dreta no és ni preocupant ni alarmant". Mentrestant València s'ha convertit en la capital de la ultradreta *skin*. Per als grups neonazis espanyols, València ha pres el relleu de Barcelona i s'ha convertit en "un exemple a seguir". Alguns nazis del Principat hi tenen molt a veure.

LES CONNEXIONS DEL NORD

A mitjans dels vuitanta, neixen a Barcelona les Brigadas Blanquiazules, una escissió radical d'alguns seguidors de l'Espanyol CF disposats a aplicar als estadis de futbol els patrons estètics i ideològics dels *skinheads* europeus. Raça, nació i violència. Un xarop sanguinari que els caps rapats de l'Espanyol han aplicat, des de 1985, a negres, *punks*, independentistes

i altres "indesitjables". Entre aquesta primera colla destacava un grup d'escollits; *El Chafi* o **Hafik Ayachi Sánchez**, **José María Royuela**, fill del conegut falangista Alberto Royuela, alguns veterans com *El Tete* i *El Legionario* i dos germans que passaran a la petita història del feixisme local: **Carlos San Mamés**, àlies *Carlitos*, i **Fernando San Mamés**, àlies *Fredy*, *El Gordo*. Aquesta penya d'escollits va anar assaltant, en una constant escalada de tensió, locals de grups alternatius –Cros 10, Cafè Voltaire...– i va organitzar tota mena de ràtzies indiscriminades, que ells anomenaven *riots*, per la Ciutat Vella, l'Eixample, Gràcia i a la seva "zona nacional" per excel·lència, Sarrià-Sant Gervasi. Comptaven amb la indiferència de la Policia Nacional, que no volia saber res d'aquelles colles d'estrany uniformats –Doc Marten's, Bomber, ulleres Kojak– que lluien, amb orgull salvatge, la bandera espanyola i mantenien una fluida relació amb diversos grups feixistes com CEDADE o Juntas Espanolas, per als quals realitzaven funcions de "servei d'ordre" en actes universitaris o celebracions del dia de la Hispanitat.

Però, a mig termini, les coses van començar a canviar. Aquell primer grup de *skins* irascibles s'havia de trencar sotmès, també, a una creixent pressió policíaca. Els dos germans San Mamés –Carlitos i Fredy– es van enfrontar i van definir, en la seva guerra particular, els dos corrents que avui imperen entre la parròquia *skinhead*. Carlitos va decidir abjurar del futbol i del seu entorn: "Sólo ha servido –escribia– para crear odio y rivalidades entre *skinheads*". Evitava, d'altra banda, el seguiment que les brigades d'informació dels Mossos d'Esquadra i, posteriorment,

la Policia Nacional havien establert al voltant dels centres de reunió futbolístics. Fredy, en canvi, es convertia en un *holligan* especialitzat a terroritzar Boixos Nois i ciutadans despistats. El trencament de Carlitos amb l'ambient de les Brigadas Blanquiazules seria total. Definiria clarament l'àmbit de la seva causa fent, gairebé tot sol, el *fanzine* *Zyklon B*, "magazine de la revolución blanca", i teixint, en aquesta tasca militant, una àmplia teranyina de contactes amb moviments neonazis d'Europa: Acción Skinhead de Milà, IV Reich de Màlaga, Pure Impact Skins de Brussel·les... i també una formació jove però incipient, Acción Radical de València.

Carlitos volia fer política però, a Barcelona, es feia difícil. La Vanguardia Nacional Revolucionaria, organitzada sobretot a Badalona, ajuntava caps rapats *bullangas* amb activistes neonazis però tothom estava massa vinculat a les batusses de carrer. Des del 12 d'octubre de 1991, quan la Policia Nacional havia tolerat, davant les càmeres de TV3, les agressions feixistes al centre de Barcelona, les consignes policíacques van canviar. A partir de llavors, del carrer a la presó hi havia només un pas.

Carlitos, que al març de 1987 havia participat en la pallissa que va estar a punt de matar el militant independentista Frederic Bentanachs, prengué un decisió dràstica. Canviar d'aires. Muntar un negoci en una ciutat on hi hagués prou amics –i prou infraestructura– per poder continuar la seva incansable militància *skinhead*. A València hi havia els amics d'AR. No s'ho pensa dues vegades. Inaugura una botiga d'objectes per a tribus urbanes, El Coyote, al carrer de Sorni, enfront del Gimnasio Valencia, sovintejat per la jove ultradreta, i

prossegueix amb diverses iniciatives corporatives. Aquest hivern passat, Carlitos organitzava, en la millor tradició hitleriana, la celebració del solstici d'hivern en un dels campaments habituals d'AR on el plaer suprem consistia a fer punteria sobre una diana que representava la cara d'un jueu. A hores d'ara, l'infatigable Carlitos col·labora a *Bandera Negra*, la revista d'Acción Radical, i és considerat un dels membres més actius de la ultradreta local, on s'ha imposat gràcies a la seva intel·ligent discreció (no va mai al futbol), i al seu extens currículum violent. La seva impressionant agenda de *skinheads* europeus ha permès organitzar els concerts Oi Fallas d'enguany i donar-ne publicitat a tot el circuit neonazi. Però Carlitos manté contactes amb la vella guàrdia *skin* de Barcelona,

Manresa i Roses, on la seva influència moral és considerable. Les seves tesis puristes –la unió política de tots els caps rapats sota la bandera del nacionalsocialisme paneuropeista– tenen molt de ressò. *Fanzines* de creació recent, com *Esperanza Blanca*, són molt afins a aquesta línia de pensament. L'equip d'*Esperanza Blanca*, que viatja sovint a València per adoctrinar-se, ho té ben clar: “Prendemos dar un primer paso para formar una organización nacionalista en Barce-

lona que nos sirva de cobertura, en un futuro próximo, para la celebración de conciertos, concentraciones, publicaciones, etc., y conseguir finalmente la tan necesaria unidad skinhead en nuestra ciudad.”

De moment, mentre esperen futures composicions, les Brigadas Blanquiazules continuen exercint de punt de confluència dels diversos “escamots” que la ultradreta violenta té repartits pel Principat. Cada diumenge s'hi troben *skins* del Vallès, la penya de Roses, encapaçalada per Sergio, un dels *skins* que més pallisses ha repartit per tot l'Empordà, la gent del Comando Mollet i els *skins pastilleros*, que controlen la distribució de *speed*, *tripis* i *éxtasi* als locals de Salou –en especial al Disorder, propietat d'un soci de l'Espanyol– i al “circuit” de Barcelona, com Fibra Óptica, Código o NAU B-3. La nova generació de *skins* puristes s'ha situat al gol nord del camp de Sarrià per evitar “la degradació de la raça” que representa la invasió d'aquests *skins* reciclats, que es deixen el cabell llarg, escolten música màquina i continuen

José Manuel Chulià Ferrer, *El Chulià*, (encerclat) amic íntim de Pedro Cuevas, *El Ventosa*, entre un grup de Yomus.

RAFA GIL

repartint llenya –quatre ingressats a l'Hospital Clínic cada cap de setmana–.

A MANRESA, UN ALTRE NUCLI NAZI

Aquest batibull de grupuscles que es mou a l'entorn de l'Espanyol, i del bar Sarrià 82, té en els *skins* de Manresa un dels grups neonazis més consolidat, i es van desplaçant, com la resta dels amics de Carlitos, cap als postulats ideològics d'AR. L'efectiva tasca de l'ideòleg comença a donar els seus fruits fora de València.

A principis d'enguany, als carrers de Manresa es podia recollir un pamflet signat pel Sometent del Bages i Acción Radical que denunciava la “invasió” d'estrangers que afectava la ciutat i, en el llenguatge propi del neonazisme, carregava contra “separatistas” i “esquerranosos”, denunciava la inseguretat ciutadana i la corrupció política i parlava de “limpiar Manresa”. Aquest és l'últim pas, fins ara desconegut, de la reconversió política de la ultradreta. Netejar la cara del feixisme.

LEVANTE

El 1992 ja havia aparegut el Sometent de Manresa que pretén agrupar, sota unes sigles tradicionals, els *skins* –i afins– de Manresa que vulguin “defensar la identitat racial i cultural del nostre poble”. De moment, aquest grup ha empastifat els cartells i murals de l'esquerra independentista de Manresa amb l'eslògan “No embruteu Manresa”. No practiquen, per tant, la violència i assumeixen certa funció cívica. Públicament es presenten com a continuadors d'una tasca patriòtica i social, però en el document “Principios básicos del sometent”, al qual EL TEMPS ha tingut accés, parlen sense embuts: “Tiene que quedar muy claro que el nacionalsocialista no es aquel que comulga con nuestros principios teóricos, sino aquel que combate por ellos”. De moment la tasca d'agitació i propaganda es limita a les parets i a l'edició del *fanzine Das Reich*. Tot i així, el grup de neonazis ha tingut, en anys anteriors, actuacions de gran virulència contra concerts organitzats per grups alternatius a la Pista Castells, situada a la rambla d'aquesta ciutat. I, malgrat una llarga llista d'agressions, moltes de les quals es realitzen a Barcelona, *Mendi*, *Morte* i *Currero*, els tres principals líders del grup, no han tingut cap problema amb la policia. El pare d'un d'ells, *Mendi*, és tinent coronel de l'exèrcit i entre els membres del grup es troben fills de guàrdies civils destinats a la caserna de la carretera de Cardona. Acción Radical –teoria i pràctica– estén la seva xarxa arreu dels Països Catalans i, aviat, pot arribar a Barcelona. Són, i els agrada ser-ho, l'avantguarda del feixisme. Perquè, de moment, la rereguarda prefereix portar corbata.

Oriol Malló
Jordi Sebastià